

FORORD

Dette er fjerde og siste publikasjon om Gråfjellprosjektet ved Kulturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo. I perioden 2003–2007 gjennomførte Gråfjellprosjektet omfattende arkeologiske undersøkelser i Åmot kommune i Hedmark. Innenfor et område på ca. 200 km² ble rundt 450 av totalt 2200 registrerte kulturminner fra eldre steinalder til og med tidlig etterreformatorisk tid undersøkt. Forsvarsbygg var tiltakshaver og har finansiert prosjektet.

Denne publikasjonen gir en samlet framstilling av materialet fra jernalder, middelalder og tidlig etterreformatorisk tid, som hovedsakelig kan relateres til fangst av elg, jernproduksjon, gårds- og seterdrift. Materialet fra dette skogsområdet i Østerdalen kan belyse spørsmål som omhandler overordna sosioøkonomiske forhold i yngre jernalder og middelalder, og er derfor blitt vurdert i en historisk sammenheng. Boka gir i tillegg en oppsummering av utgravningsresultatene av de enkelte kulturminnetypene basert på de tidligere tematiske publikasjonene fra prosjektet.

Mange personer har deltatt og vært involvert i Gråfjellprosjektet og har på ulikt vis bidratt til den foreliggende publikasjonen, og alle fortjener å takkes. Jeg vil først og fremst rette en stor takk til mine medarbeidere i prosjektgruppen, Tina Amundsen, Hege Damlien, Tori Falck, David Hill, Anja Mansrud, Stine Melvold, Habib Moradi, Grunde Njøs, Per Persson og Bernt Rundberget, for arbeidsinnsats, engasjement, godt samarbeid og hyggelig samvær i løpet av prosjektperioden. Videre

vil jeg takke alle som deltok i feltarbeidet, for en fremragende jobb. Prosjektets styringsgruppe og faglige referansegruppe skal ha takk for innsats, veiledning og innspill underveis i prosjektet. Forsvarsbygg takkes for et godt og konstruktivt samarbeid og tilrettelegging av feltarbeidet. Jeg takker også gode kollegaer på Kulturhistorisk museum, der en spesiell takk går til Ingunn Marit Røstad for de mange og lange samtalene på Kafé Europa om arkeologiens forunderlige verden, og til Lil Gustafson og Karl Kallhovd for all støtte og hjertevarme på både gode og mindre gode dager!

Mange av mine kollegaer har lest igjennom hele eller deler av manuskriptet. Jeg er svært takknemlig for alle kommentarer og innspill – som i flere tilfeller førte til at jeg fikk øye på skogen etter å ha engasjert meg i trærne! Tusen takk til dere alle! En særskilt takk går til Jostein Bergstøl, Lil Gustafson, Jan Henning Larsen, Bernt Rundberget, Eva Svensson og den anonyme refereen ved Portal forlag for de mange konstruktive kommentarene og tilbakemeldingene på både detaljer og overordna struktur.

Til slutt vil jeg nok en gang takke Lil, for at hun deklamerte diktet «Tanker ved Ånestadkrysset» på Gråfjellprosjektets første styringsgruppemøtet våren 2003 – det satte Østerdalen i perspektiv og ga forventninger til hva utgravningene kunne avdekke av ny kulturhistorie.

*Kathrine Stene
Bergen, oktober 2014*